

NOT: 375 sayılı KHK'nın Ek 20. maddesi kapsamında kurulan şirketlerde eski hükümlü istihdamı hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-12191964

14/04/2025

Konu: Görüş (375 sayılı KHK'nın Ek 20. Maddesi Kapsamında
Kurulan Şirketlerde Eski Hükümlü İstihdamı)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazısı.

Belediyeniz Şirketinde 2025 yılında istihdam edilen ve personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında Belediyeniz birimlerinde görev yapan personelin yapılan arşiv araştırmasında kasten öldürme suçundan hapis cezası aldığı, 5.10.2024 tarihinde koşullu salıverildiği anlaşıldığına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında, “İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi...çalıştırmakla yükümlüdürler...” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 19/9/2009 tarihli ve 27354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesinde, “Bu Yönetmelik hükümleri iş kanunlarındaki yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla;

a) Birinci fıkranın (b) bendi hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının, il özel idarelerinin, belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurdukları şirketler ile kooperatifler,

...

için uygulanmaz. Ancak, bu kapsamdaki işçi alım ilanlarının Kuruma bildirilmesi zorunludur.

Bu ilanlar Kurum internet sitesinde ve ilgili kamu kurum ve kuruluşunca uygun görülen iletişim araçları ile kamuoyuna duyurulur. Kamu kurum ve kuruluşları işçi alımının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak diğer tedbirleri de alır.” denilerek, 4857 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükmü gereğince, belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler için kurdukları şirketlerde eski hükümlü istihdamının zorunlu olduğu, ancak bunların istihdam sürecinin mezkûr Yönetmelik kapsamında olmamakla birlikte, alımların Türkiye İş Kurumuna bildirileceği, kamuoyuna duyurulacağı, bu alımların adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak diğer tedbirlerin alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde, “a) Eski hükümlü: Affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, cinsel saldırı veya çocuğun cinsel istismarı suçlarından mahkûm olmamak şartıyla; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası alan ya da ceza süresine bakılmaksızın zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hüküm giyenlerden cezasını tamamlayanlar, cezası ertelenenler, koşullu salıverilenler, denetimli serbestlikten yararlananlardan eski hükümlü belgesi ile durumlarını belgelendirenleri...” hükmü ile eski hükümlünün tanımı yapılmıştır.

Yine, 28/4/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9/4/2018 tarihli ve 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 1 inci maddesinde, “*Bu Usul ve Esasların amacı; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesi kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemektir.*” hükmü ile 4 üncü maddesinde ise, “*Şirketlerde işe alınacaklarda;*

...

3) Affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmamak,

...

6) Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak,

7) İlgili idarelerce ihtiyaç duyulması halinde belirlenecek işin niteliğine uygun özel şartları taşımak,

şartlar aranır...” hükmü yer almaktadır. Bu hükümden de, "affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmamak" şartını taşıyan eski hükümlülerin belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurdukları şirketlerde yasal oranlar kapsamında istihdam edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Denetimli serbestlik, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu çerçevesinde, ilgili mahkemece hakkında mahkûmiyet kararı verilmiş olup cezaları ertelenen, salıverilen ve haklarında hapis cezası dışında herhangi bir tedbire hükmedilen çocuk, şüpheli, sanık veya hükümlü için yine mahkemece belirtilen koşullar ve süre içinde, kişilerin toplum içinde izlenmesi, iyileştirilmesi, psiko-sosyal sorunların çözülmesi, salıverme sonrası korunması, toplum ile bütünleşmesi, bilgilendirme, yönlendirme ve yardım hizmetlerini kapsayan bir uygulamadır. Denetimli serbestlik; kişinin işlediği bir suç nedeniyle tutuklanması ya da mahkemece hakkında mahkûmiyet kararı verilmesi sonucunda kişinin cezasının Ceza İnfaz Kurumunda infazı yerine, infazını toplum içinde gözetim ve denetim altında tamamlamasını ifade etmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü